

SVENSKA ESPERANTOTIDNINGEN

La Espero

2021:2

La meridianarko de Struve – unu el niaj UNESKO-mondheredaĵoj

Por decidi la ekzaktan formon kaj grandecon de la terглоbo, germana astronomo, Wilhelm von Struve, mezuris la distancon inter norvega Hammerfest kaj turka Izmail per triangula metodo. Tio okazis komence de la deknaŭa jarcento. Vi trovas truon lasitan post stango sur monteto Jupukka (3c) proksime al Pajala.

Anita Dagnarsdotter

3. Struves meridianbåge – 3a, "Pajtas-vaara" (Tynnyrilaki), 3b, "Kerrojupukka" (Jupukka), 3c, "Pullinki" (Pullinki), 3d, "Perra-vaara" (Perävaara) (vidu la tutan liston de niaj mondheredaĵoj en La Espero 2020/3)

Sub la meznokta suno – nordlandaj rakontoj

Eta Edda estis ĵus alveninta el Svedujo al Ameriko kaj ludis sur la strato por la unua fojo. Ĉie ŝi aŭdis la anglan lingvon kaj tute ne komprenis, ĉar kompreneble ŝi parolis nur svede. Post iom da malfeliĉa tempo ŝi plorante eniris la domon.
"Patrineto," ŝi diris, "donu al mi unu dolaron!"
"Unu dolaron!" diris la patrino, "kion vi faros el ĝi?"
"Mi aĉetos novan buŝon," respondis la infaneto. "Mi ne povas paroli per la mia."

La libro estas elŝutebla el projekto Gutenberg, kiu enhavas sen-kopirajtaj libroj diverslingvaj. Inter ili ankaŭ esperantajn. La jena libro: www.gutenberg.org/ebooks/45612

Organ för Svenska Esperantoförbundet

ISSN 0014-0694

2021 • 109a jarkolekto

Fondita en 1913

Redaktion: Bengt Olof Åradsson och Olof Pettersson

Frågor om prenumeration, adressändringar o. dyl.:

Box 2276, 103 17 Stockholm, tel. 08-34 08 00.

svenska@esperantoforbundet.se

E-post till redaktionen:

laespero@esperantoforbundet.se

Ansvarig utgivare: Bengt Olof Åradsson

Utformning: Omnibus Typografi & Bengt O Åradsson

Tryck: Pingvinpress, Råå

Prenumeration: 200 kr.

Prenumerationsavgiften för La Espero ingår i medlemsavgiften.

Plusgiro 20 12-3, Esperantoförbundet.

ESPERANTOFÖRBUNDET

Postadress: Box 2276, 103 17 Stockholm

E-post: svenska@esperantoforbundet.se

Nätsida: www.esperantoforbundet.se

Plusgiro: 20 12-3, Esperantoförbundet

IBAN-konto: SE50 9500 0099 6034 0002 0123

Medlemsavgift:

Direktansluten medlem 200 kr. Ungdomsmedlem (max 20 år) 100 kr. Medlemmar under 30 år är samtidigt medlemmar i SEJU, Sveriges Esperantisternas Ungdomsförbund. Hel familj 300 kr (inklusive ett exemplar av La Espero. Tilläggsexemplar kostar 100 kr/år).

UEA-avgifter och prenumerationer: Leif Holmlund,

Kågevägen 40 B, 931 38 Skellefteå, tel: 070-6200846

ESPERANTOFÖRLAGET

Adress: c/o Nordenstorm

S:t Olofsgatan 26; 753 32 Uppsala

Plusgiro: 578-5

Nätsida: www.esperanto-gbg.org/eldona/

E-post: eldona@esperantosverige.se

ESPERANTOGÅRDEN

Adress: Esperanto-Gården,

680 96 Lesjöfors,

Nätsida: www.esperantogarden.se

E-post: info@esperantogarden.se

Telefon: 070 767 54 55

Manus till La Espero

sänds till Bengt Olof Åradsson

Kungsgatan 13B, lgh 1201; 281 48 Hässleholm;

Tel 070-200 4574

E-post: laespero@esperantoforbundet.se

	Stoppdatum	Utkommer senast
Nr 1	1 februari	1 mars
Nr 2	15 maj	5 juni
Nr 3	20 augusti	15 september
Nr 4	1 november	1 december

Utgivningsplanen är preliminär. Den som har brådskande information som måste komma ut senast ett visst datum bör ta kontakt med redaktören i god tid innan.

Årsmötet genomfördes via Zoom lördagen den 15 maj med 22 röstberättigade medlemmar, varav tre också hade klubbfullmakter. Någon omröstning med rösträkning behövdes dock inte, då alla beslut togs med acklamation (muntliga svar), utom ett par frågor där vi provade Zoom-systemets möjligheter att rösta via ja- och nej-knappar. Styrelsens sammansättning blev i stort sett oförändrad: Ann-Louise och Lotta omvaldes som ledamöter, Andreas Nordström ersattes av Ingegerd Granat som suppleant. Till den vakanta styrelseplatsen valdes Olof Pettersson, som tidigare varit både ordförande och vice ordförande och som även utanför styrelsen mycket aktivt arbetat med diverse olika frågor och uppgifter. Den nya styrelsen ser då ut så här:

Ordförande	Puff Östling
Vice ordförande	Olof Pettersson
Kassör	Lotta Lauritz
Sekreterare	Ann-Louise Åkerlund
Ledamot	Martin Strid
Ersättare	Stella Lindblom, Ingegerd Granat
Ungdomsrepresentant	Daniel Viberg
Revisorer	Per-Olov Johansson och Jill Hilford
Revisorssuppleant	Ulrika Hoppe
Valberedning	Andreas Nordström, Anna Ritamäki-Sjöstrand

Styrelsens årsberättelse godkändes, samt även den ekonomiska berättelsen efter några frågor och klargöranden, och mötet gav styrelsen ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret. Även verksamhetsplanen och budgeten för kommande år godkändes.

Den stora frågan om medlemsavgifterna har stötts och blötts vid ett antal möten och diskussionsinlägg i vårt forum Diskutejo (intere.se). Dessutom har information skickats till klubbar och medlemmar, samt satts in i La Espero. Frågan föranledde därför ingen diskussion under årsmötet, utan styrelsens förslag röstades igenom. Förslaget innebär att vi slopar medlemskategorierna familjemedlem, ungdomsmedlem och klubbmedlem. I stället inför vi ett medlemskap som är lika för alla som är med i SEF. De som vill fortsätta ha tidningen *på papper* kommer att från 2022 få betala **230 kronor per år** och de som väljer att få tidningen *digitalt* får grundavgiften sänkt till **180 kronor per år**. Klubbarna kan även fortsättningsvis besluta om en särskild klubbavgift.

En annan viktig förändring är styrelsens förslag att från nästa år tidigarelägga årsmötet till slutet av mars, och frikoppla det från det arrangemang som vi traditionellt kallat kongress. Vi hoppas förstås kunna återgå till traditionella fysiska årsmöten för de som vill och kan resa, men samtidigt ha möjligheten till videomöte för de som vill delta på distans. På så sätt kan större träffar ordnas mer flexibelt med avseende på tidpunkt och fokusera mer på socialt umgänge, intressanta teman och diskussioner. Vi tror också att det kan vara lättare att planera och genomföra styrelsens arbete om årsmötet kommer tidigare på året, än som nu att nya styrelsen tillträder i maj när nästan halva året redan gått.

Kort från SEF:s årsmöte

Lördagen den 15 maj kl 13 träffades 22 personer i cyberspace för att via Zoom delta i SEF:s årsmöte. Vår ordförande Puff Östling hälsade alla välkomna, Ann-Louise Åkerlund förde protokollet och Stella Lindblom höll reda på talarlistan.

Tekniken fungerade utan problem, en deltagare var också med via telefon, så man måste inte ha dator eller smartmobil för att delta. I styrelserutan i detta nummer av La Espero kan man läsa om de beslut som togs på årsmötet.

Jag kan dock nämna att vi fått en ny suppleant i SEF:s styrelse, nämligen Ingegerd Granat från Göteborgsklubben. Hon hälsades varmt välkommen. Bland funktionärerna hälsades också Daniel Viberg från Jönköping välkommen. Han kom med i verksamheten redan förra året och har hand om ungdomsfrågor och är också engagerad i informationsverksamheten.

Vi hoppas ju att vi snart ska kunna träffas fysiskt igen, men eftersom dessa Zoom-möten möjliggör att fler kan delta, kommer man att fortsätta med dem även framgent.

Kanske kombinera mötesformerna: att när man träffas fysiskt också ha deltagare via Zoom – det bästa av två världar.

Andreas Nordström

2-a Virtuala Kongreso de Esperanto – eblas aliĝi, senpage por individuaj membroj de UEA ĝis la 4-a de julio

Gazetaraj Komunikoj de UEA, N-ro 949 (2021-05-04), uea.org/gk/949a1

Malfermiĝis, la 4-an de majo, la aliĝilo al la 2-a Virtuala Kongreso de Esperanto (VK): vk.esperanto.net. La 2-a VK okazos dum la tagoj antaŭviditaj por la nuligita 106-a Universala Kongreso, nome de la 17-a ĝis la 24-a de julio. Ĝi havas la saman kongresan temon: “Paco kaj konfido: universalaj valoroj” (uea.org/gk/920). Provizora programo baldaŭ aperos.

La aliĝo al la VK estas senpaga por Individuaj Membroj (IM) de UEA (kaj TEJO), kiuj aliĝas ĝis la 4-a de julio 2021. Frua aliĝo gravas, por ke la organizantoj povu proponi la plej bonajn rimedojn kaj servojn. Post tiu dato, estas antaŭvidata simbola kotizo pro kostoj de traktado de malfruaj aliĝoj.

Por aliĝi al la VK IM-oj de UEA devos unue indiki sian UEA-kodon. Se la sistemo ne rekonas la kodon, vi povas kontroli ĝin ĉe uea.org/via/persono. Se vi aliĝis lastatempe, povas esti ke la sistemo de VK ankoraŭ ne havas la plej ĝisdatan informon de la datumbazo de UEA pri via membreco en 2021. Tiuokaze, bv. sciigi tion al la indikota retadreso dum la aliĝprocezo.

Se vi ankoraŭ ne membras en UEA por 2021, eblas – plej simple – samtempe aliĝi al UEA kaj la VK per la VK-aliĝilo. Tio ebligas al la sistemo tujan sciigon pri via individua membreco en UEA.

Legu pli: uea.org/gk/949a1

— Medlemmar till redaktionskommitté sökes —

La Esperos ena redaktör, Bengt Olof Åradsson, önskar lämna sitt uppdrag efter årsskiftet 2021/22. Olof Petterson kvarstår, men redaktionen behöver således fyllas på med nya medarbetare! En tanke är att ha en större redaktionskommitté där några kan ansvara för nyhetsbrev eller innehåll på enskilda webbsidor, och att innehåll kan delas och publiceras på olika håll. Vill du bli en del av den redaktionen eller veta mer vad det innebär? Hör av dig till laespero@esperantoforbundet.se!

K-N

R-Z

La manuskripto de Roland Lindblom (1931–2016), pri nova esperanto-sveda vortaro, estis parte mane skribita, kaj tial estis tre ampleksa. El tiuj multaj paĝoj, ĉiuj estas enskribitaj komputile antaŭ kelkaj monatoj, kaj duono estas nun finkontrolita. La alia duono estas kontrolata.

La manuskriptoj pri litero **K** kaŭzis multe da laboro, sed nun ĝi estas inter la literoj kiujn oni povas rigardi en la publika inter-

reta paĝaro pri la test-versio de la vortaro.

La laborgrupo konsistas el deko da personoj, sub gvido de Leif Nordenstorm en Eldona Societo Esperanto. La laborgrupo dividas inter si la taskojn de unua kontrolo, kaj la finan kontrolon faras Martin Häggström. Dum la kontrolado, aperas bezono de ŝanĝoj ankaŭ je jam finkontrolitaj paĝoj. Tiu kiu trovas eraron en la test-paĝaro de la

vortaro, informu al la reta adreso de Martin Häggström, martin.bonder@gmail.com.

Por testi vorton, iru al interreta test-paĝaro: <http://ordboken.esperanto.se/test/soktest.html>.

Eblas serĉi vortojn je K–N kaj R–Z.

Ulla Luin

lom gramatike

El PMEG — Plena Manlibro de Esperanta Gramatiko
Sekcio 8.2.4. Nombro – specialaj okazoj

<https://bertilow.com/pmeg/index.html>

La kunliga vorteto **aŭ** normale montras ekskluzivan senco (devas esti nur unu el la alternativoj), sed iafoje ĝi estas inkluziva (povas validi pluraj alternativoj samtempe). Kiam pluraj aferoj estas ligitaj per **aŭ**, la uzo de J-finaĵo dependas de la senco:

- *Karlo aŭ Petro estas kulpa.* Nur unu estas kulpa.
- *Aŭ la angloj aŭ la francoj estos unuaj sur la scenejo.* Nur unu el la alternativoj povas validi, sed ĉiu el ili estas per si mem multenombra.
- *Aŭ mi aŭ miaj kontraŭuloj estas prava(j).* Ĉi tie nek gramatika logiko, nek la senco povas solvi la konflikton inter unu-nombro kaj multe-nombro. Oni elektu laŭplaĉe. Verŝajne plej multaj elektus *pravaj* pro la proksimeco al la vorto *kontraŭuloj*. Plej bone estas verŝajne revortigi la frazon por eviti la problemon: *Aŭ mi estas prava, aŭ miaj kontraŭuloj (estas pravaj).* En tiu ĉi okazo la plej simpla solvo estas: *Aŭ mi aŭ miaj kontraŭuloj pravas.*

Iafoje oni povas aŭ rigardi ĉiujn membrojn de grupo kune, aŭ rigardi ĉiun individuon aparte:

- *Unu velo post la alia estis levataj.* Zamenhof pensis pri ĉiuj veloj kune, sed se oni pensas pri ĉiu aparta levo de velo, oni povas forlasi la finaĵon J, sed tiam oni ankaŭ **ŝanĝu levataj al levita.**

Iafoje du (aŭ pluraj) ununombraj esprimoj montras la saman aferon. Malgraŭ ŝajna plureco, temas pri nur unu:

- *Gaston Waringhien, ĉefaŭtoro de Plena Ilustrita Vortaro, kaj kunaŭtoro de Plena Analiza Gramatiko, estas prave rigardata kiel unu el la majstroj de Esperanto.* Supraĵe povas ŝajni kiel tri homoj, sed estas vere nur unu, kiun oni nomas en tri manieroj. Sekve estu rigardata (ne rigardataj).
- *Tiu ĉi strando, aŭ plaĝo, estas perfekta por niaj bezonoj.* La aldono *aŭ plaĝo* ne preparolas alian lokon, sed la saman per preskaŭ samsignifa vorto.

Iafoje apud unu ĉefa afero aperas alia en flanko komparo, necerteca aldono, aŭ simile. Tiam oni konsideru normale nur la ĉefan esprimon. Pri tiaj frazoj tamen ne ekzistas firmaj reguloj, ĉio dependas de la senco:

- *La instruistino, same kiel ŝiaj lernantoj, estis post kvartaga intensa instruado tre laca.* Laca estu normale ununombra, ĉar ĝi priskribas ĉefe la instruiston, sed ne estus eraro diri lacaj, se oni volas klare inkluzivigi ankaŭ la lernantojn.
- *Elizabeto, kaj eble ankaŭ ŝia edzo, estos verŝajne invitita(j).* Oni diru invitita aŭ invititaj depende de la verŝajneco, ke ankaŭ la edzo estos invitita.
- *Sofio, sed ne ŝia fratino, estas bonvena al la festo.* Ĉi tie bonvena laŭsence ne priskribas la fratinojn, kaj estus do erare diri bonvenaj.

§

Aina Lucia Wifalk – sveda inventisto

Aina Wifalk inventis la "rulapogilon", (sv: rullator; la: ambulatorium), donante tiel al grandega nombro da homoj, kiuj havas problemojn marŝi, novan ŝancon je libereco kaj plibonigita vivokvalito.

Aina Wifalk naskiĝis en Lund en 1928. Ŝiaj gepatroj edukis ŝin kaj ŝian fraton en la katedralan urbon. Ŝi komencis trejni kiel flegistino en 1947 sed du jarojn poste, kiam ŝi havis 21 jarojn, ŝi estis frapita de poliomyelito kaj estis devigita eliri el sia trejnado. Ŝi tiam decidis anstataŭe fariĝi konsilisto kaj tio fariĝis ŝia kariero dum pli ol 20 jaroj.

En 1952 Aina Wifalk iniciatis al la fondado de *Lunds invalidförening* (societo por kripluloj), loka filio de *De handikappades riksförbund* (landa asocio por handikapuloj). En 1957 ŝi eklaboris kiel konsilistino en la ortopedia kliniko de la hospitalo en Västerås. Ŝi estis unu el la instigantoj de la MS-societo de la distrikto Västmanland en 1958 kaj de la *Västerås Riksförening för trafik- och polioskadade* (landa asocio de tiuj, kiuj suferas trafikajn akcidentojn kaj poliomyeliton) en 1968. Tiun saman jaron ŝi estis dungita kiel konsilisto al la handikapitaj anoj de la komunumo Västerås.

Aina Wifalk estis decidema, sperta kaj sentima konsilistino, kiu neniam rezignis pri paciento.

Estis ŝia ideo krei ekzercajn eblojn por tiuj kun moviĝaj problemoj, kiel ekzemple la *manuped*, kiun ŝi kreis meze de la 1960aj jaroj. Ĉi tio estis ekzercilo por rehabilitado, kiu similas al senmova trejnada biciklo. La *manuped* permesas al la paciento trejni siajn brakojn kaj krurojn samtempe – eĉ se ili estas en rulseĝoj.

Antaŭ 1975, la propraj sanproblemoj de Aina Wifalk devigis ŝin ĉesi labori kiel konsilisto por handikapuloj, ĉar ŝiaj ŝultroj eluziĝis post 20 jaroj uzante lambastonojn. Vizitante bibliotekon en 1978, ŝi ekvidis libran ĉareton uzatan de la bibliotekistoj por transporti librojn. Ĉi tio donis al ŝi la ideon disvolvi novan radan ilon. Ŝi bazis la inventaĵon sur siajn proprajn bezonojn – postulate, ke ĝi estu malpeza, komforta por uzi kaj ke ĝi faciligu vivon al homoj kun moviĝaj problemoj.

Samjare ŝi formale prezentis sian kompletan koncepton dum ŝi petis financan helpon de la disvolvva fonduso por ke ŝia ideo fariĝu finita produkto. La fondusaj administrantoj tuj rekonis la bezonon kaj eblecojn de la invento de Aina Wifalk. Ŝi ricevis la bezonatan financan subtenon kaj kontraktis kompanion por konstrui la unuan prototipon de la tiel nomata *Rollator* aŭ *Rullator*. Produktado komenciĝis nur tri jarojn poste kaj rulapogiloj poste estis produktitaj en kvanto de

miloj kaj nuntempe troveblas tra la tuta mondo, donante multan ĝojon kaj feliĉon al ĉiuj kun piediraj malfacilaĵoj. Nun oni povas trovi rulapogilojn en diversaj dezajnoj, grandecoj kaj materialoj – de ligno ĝis aluminio – kaj la baza ideo estas adaptita por diversaj bezonoj kaj ĉirkaŭaĵoj.

Aina Wifalk neniam elprenis patenton por la helpilo. Ŝi volis, ke plej multaj homoj havu aliron al ĝi. Tiuj tantiemoj, kiujn ŝi ricevis de vendoj, estis donacitaj al *Nordiska Kyrkoföreningen* (skandinava eklezia societo) en Costa del Sol, kiun ŝi plurfoje vizitis.

Aina Wifalk mortis en Västerås en 1983.

Dum 30-jara periodo, rulapogiloj kun akcesoraĵoj estis fabrikitaj en Anderstorp por ĉirkaŭ 2,5 miliardoj da SEK. En Svedujo oni preskribas ĉirkaŭ 60 000 rulapogiloj jare, kaj Svedujo estas la plej densa lando en la mondo. La sveda helpeteknologia industrio altiris tutmondan atenton kaj alportis signifajn eksportajn enspezojn dum la jaroj. La vivotempo de apogilo estas 10 ĝis 15 jarojn.

Fontoj:

Svenskt kvinnobiografiskt lexikon;
<https://www.skbl.se/sv/artikel/AinaWifalk>
 Diverslingvaj Vikipedioj

Foto: Winnet Västmanland

Esperanto på allvar

Alltsedan den dagen Tiberiu Morariu kom till vår skola och föreläste på finaste svenska om sitt hemland Rumänien, klädd i färggrann folkdräkt från detta exotiska land, har jag insett att just esperanto är som gjort för att öppna våra sinnen för människorna på hela klotet. Det var ju detta fantastiska språk som gjort att han nu stod framför oss.

Nyligen manade oss Universella Esperantoförbundet att räcka en hjälpande hand åt esperantovänner i Uvira (östra DR Kongo, se kartan) som drabbats av en förödande klimatkatastrof. I Stockholms esperantoklubb har vi under ett par år räckt handen åt en esperantofamilj som drabbats hårt av just klimatkatastrof i centrala Afrika. Vi inbjuder dig som har hjärtat på rätt ställe att vara med om att rädda en hel familj till en ny start i ett sammanhang där esperanto är en förutsättning

Ingvar Enghardt

Att det mitt i Afrika finns kämpar för det internationella språket tänker vi inte ofta på, och att de kämpar mot alla odds har inte många hört.

För några år sedan fick vi inblick i detta, då Kenya drabbats av en fruktansvärd klimatkatastrof. Hela nordöstra Kenya översvämmades plötsligt då barriärer i bergen brast. Bonden och esperantoläraren Joel Shemu och hans hustru Anita förlorade sin gård, sitt späda barn och alla djur när flodvågen kom (läs intervjun med Joel på nästa sida).

De kämpade i vågorna och räddade åtta andra barn som blivit föräldralösa. I den totala katastrofen lyckades de kontakta esperantister i grannlandet Rwanda. Dessa erbjöd familjen att komma till dem för att över-

leva. Efter en vecka av strapatser lyckades de att tillsammans med de åtta barnen lifta till Rwanda och säkerheten.

Esperantoklubben nära staden Cyangugu tog väl hand om dem, men Anita hade drabbats av en svår magsjukdom och försvagad av sin förlust av sitt enda barn dog hon.

Joel och de åtta stod i en fruktansvärd situation, utan kläder, utan pengar, utan papper och utan kunskap om landets språk. Esperantisterna ställde upp som en man. Joel fick mat till barnen och hjälp att bygga en hydda och hjälp av sina större barn med att gräva fram stenbumlingar ur den torra flodbotten. Stenarna kan man sälja på torget till folk som bygger hus.

Nu nådde ett paket från Esperantoklubben i Stockholm fram och insamlade pengar. Joel har jobbat med trädplantering och barnen har tiggat mat vid torget.

En av esperantisterna äger ett par tunnland jord som inte brukats, Joel har fått låna red-

skap och kamraterna har ställt upp på helgerna för att odla upp landet. Man hoppas att till regntiden kunna hyra oxar. Vad som mest oroar Joel är att få barnen i skola. Det är ett par kilometer till närmsta by. Under tiden har hemlandet drabbats av nya katastrofer, Covid-19 till exempel.

Vi i Stockholm vill gärna fortsätta att följa den drabbade familjen. Vi inbjuder hela esperantosverige att hjälpa till.

Bland "gröna" esperantister i Tyskland har en organisation med namnet AVE jobbat för solidaritet med esperantistiska jordbrukskooperativ i Tanzania. Vi kan utbyta erfarenheter globalt med andra ord.

Ta gärna en titt på Rwanda mitt i Afrika. Googla på Rwanda helt enkelt!

Mer info lämnar
Ingvar Enghardt

v. ordf. i EKS
enghardt_ingvar@yahoo.se
08-942302, 076-27 33 410

Ruando estas en la regiono de la grandaj lagoj de la Granda Rifto. Okcidente, la landlimo estas la Lago Kivuo (Kivu) kaj ĝia elfluanto Ruzizi. Oriente, la landlimo estas la rivero Kagero, kiu estas kutime taksata la unua parto de Nilo. En la nordo estas altaj vulkanoj, pluraj superantaj 3000m. La plej alta, Karisimbi, nuntempe dormanta, atingas 4507m. Preskaŭ la tuta lando situas inter 1000m kaj 2000m, kaj pro tio la klimato estas milda, kvankam Ruando estas tre proksima al Ekvatoro. /Vikipedio

Intervjuo kun Joel Shemu – vartanto de orfoj

Letero al la LE-redakcio, kun intervjuo

Jen mi pluensendas intervjuon, kiun mi faris antaŭ 3 monatoj kun Joel Shemu (kun 8 orfaj rifuĝintoj en Rwanda). Mi petis al Joel sendi al vi fotojn de ilia nuna situacio. Se vi atente legas liajn respondojn je miaj demandoj, pli facile ni povas redakti la prezenton de tiu grupo de esperantistoj.

La persono kiu ricevis kopion nomiĝas Rwamucyo Deo. Li estas respondeculo de la esperantista grupo, kiu invitis Shemu post la katastrofo en Kenio. Profesie li estas poŝtisto en la urbodistrikto Cyangugu, proksime al la limo de D.R. Kongo.

Do, kiam vi eventuale sendas mesaĝon al Shemujoel.estigho@gmail.com aldonu kopion por rwamucyo1979.deo@gmail.com ĉar li vivas en vilaĝo dum Joel kaj la ok infanoj vivas je tri km distance en la kamparo kaj eble ne povas telefoni.

Ingvar Enghardt

Saluton, antaŭ la stokholma esperanta jarkunveno (per skajpo) la 5an de marto mi deziras respondon je kelkaj aferoj rilate al Joel kaj lia familio.

Ĉu vi ĉiuj bonsanas?

Iomete jes.

Ĉu vi devas sekvi aŭtoritatajn regulojn kaŭze de la viruso?

Jes, ni restas hejme, sed mankas al ni naz-/buŝmaskojn.

Ĉu la infanoj (8) iras al lernejo de la rwanda lingvo?

Ne bedaŭrinde, neniuj provus pagi por ili.

Ĉu diversaj klasoj? Ĉu manĝas en lernejo?

Ne

Ĉu ankoraŭ iun helpon de la registaro?

Ne!

Vi luas terpecon (3 ha) de privatulo?

Ne luas, sed estas propraj terpecoj kiujn alia esperantisto favordonacis al ni senpage. Temas pri 3 hektaroj sed ni nur kultivas. Tiom multkostaj estas domoj kaj terpecoj tie ĉi nun, tiu urbeto allogas homojn vendante terpecojn por konstrui domon. Tiuj terpecoj estas ĝis 2 000 kvadrataj metroj kaj kostas 10 000 eŭrojn. Oni devas

aĉeti kunligon al elektro kaj akvo kaj ili jam estas multkostaj.

Ĉu pago per produktoj aŭ per mono?

Ne pagas tiun hektarojn sed kultivas duonon de unu hektaro pro manko de ebleco kaj bovtirado manko.

Ĉu nur per homa forto aŭ per bovoj vi laboras?

Tion ni faras memstare, per trioje propraj fortoj kaj jam lernigas al la infanoj kultivi la teron. Tiu esperantisto kiu donacis al ni tiujn hektarojn nomiĝas *mana namutema brinson* en Kongolando. Rwamucyo, mana kaj mi, ni trioje kunlaboras por kultivi kaj semi.

Ĉu via kabano rezistas pluvon kaj venton?

Bedaŭrinde multfoje detruita, multfoje renovigadas ĝin sed ne povas rezisti al pluvo. La tegmento estas multfoje detruita, forportita de uragano, domo el pajlo jam putriĝanta. Multaj tagoj ni tranoktas en preĝejo, ĉar nun estas pluva sezono. Kaj en la preĝejo estas multaj kuloj.

Ĉu la akvo de la kanalo / rivero taŭgas por trinki aŭ vi aĉetas akvon?

La akvo kiun ni trinkas ne estas de la krano sed subterena akvo.

Tre malpura por la sano, sed kion ni faru? Ni estas devigitaj uzi ĝin. Ne havas eblecon aĉeti ĉu botelan akvon aŭ marŝi multajn kilometrojn por trovi kranaron.

Kiel vi alportas akvon? Ĉis la akvo estas distanco?

Ni alportas akvon sur niaj kapoj eĉ la infanoj. Ni uzas ladbotelojn. La distanco estas de du kilometroj, en arbareto!

Kiaspecaj laboriloj vi bezonas? Kiom da mono vi devas pagi?

Plugilojn, maĉetojn, ŝprucigilojn. Ni pagas nenion ĉar ni havas nenion kiel monrizerbo. Kion vi sendas ni elspezas por medikamentoj, manĝaĵoj kaj vestaĵoj.

Ĉu vi povas kolekti brulaĵon aŭ ĉu vi uzas petrolon?

Ni uzas planketojn por kuiri aŭ prepari ion. Petrolo multkostas kaj raras.

Kiom kostas la telefonkarton monate?

15 000 FRW, ĉirkaŭ 20 USD

Pli da demandoj vi povas respondi...?

Volonte mi respondos karulo.

Dankon.

Joel

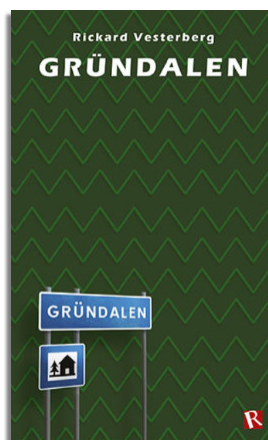
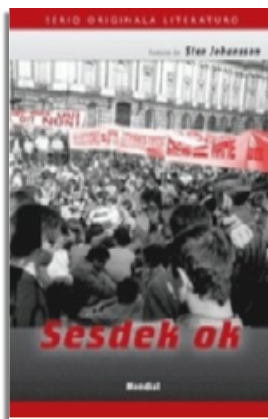
Sesdek ok

La jaro 1968 estis eventoriĉa jaro, plurloke len la mondo: En Usono pliaktiviĝis la fortoj kontraŭ la milito de la usona registaro en Vjetnamio, kaj en Ĉeĥoslovakio la t.n. Praga Printempo unue ekfloris kaj poste en la sama jaro estis disbatita de la armeoj de la Varsovia Pakto. La romano mencias ambaŭ okazaĵojn, sed koncentriĝas sur tria tumulto evento: la ribeloj de la studentoj en Parizo.

Tra la okuloj de juna sveda esperantisto studanta francan literaturon en Parizo, la aŭtoro prezentas la tiutempan socian situacion en Francio kaj interplektas siajn priskribojn kun aferoj de interhomaj rilatoj, de amo kaj amoro, kiujn li lerte uzas kiel ilustraĵojn de diversaj politikaj movadoj kaj individuaj konvinkiĝoj.

Sten Johansson (nask. 1950) estas sveda aŭtoro de pli ol 20 originale verkitaĵoj en Esperanto – ĉefe romanoj kaj rakontoj. Li ankaŭ tradukas en Esperanton kaj verkas en la sveda. La multifaceta romano Sesdek ok estas la oka libro de Sten Johansson aperinta ĉe Mondial.

Librejo de Mondial
Via fonto de bonaj libroj en Esperanto

Gründalen

Rickard Vesterberg i Norrköping, skickade Rinformation om att han skrivit en bok (svenska) som heter "Gründalen". Nedan kommer hans presentation av boken:

Någonstans i inlandet, nära fjällvärlden, ligger byn Gründalen. Här får vi möta invånare i byn och turister på tillfälligt besök.

Karaktärerna vi möter är en aning udda av sig, men de trivs i sin by och med att bo i en skogsbygd. Bygden är säsongsbetonad då många gäster tillbringar sina skidsemestrar i byn och i grannbyarna under vintern. Men denna berättelse skildrar främst vad som händer i byn när det inte är vintersäsong. Vi får till exempel möta hunden Slurfi som nosar upp spår i skogen med sin matte, dansgurun Robban som leder buggkurserna i byn, och halvbröderna Algot och Carl-Uno. Det finns en hel del underfundig humor och det blir inte alltid så som karaktärerna tänkt sig att det ska bli.

Sök på: Gründalen av Rickard Vesterberg Litenupplaga.se eller på Adlibris och Bokus.

Litenupplaga.se

Vi har förlorat ytterligare en kraft

Så har åter Skövdeklubben dränerats på en medlem. Tidigt på morgonen den 22/2 2021 avled Sten Broman på Örebro lasarett. Det var både oväntat och alltför tidigt.

Sten har under många år varit medlem i klubben och kvarstod även efter flytten till Örebro. Han kom alltid på de få möten som under senare år präglade klubbens verksamhet. SJ och järnvägen var hans favorit som transportmedel. Först under förra året beslöt han och Kirsten att köpa bil. Det var nog också en Coronaeffekt.

Sten var en person man alltid kunde lita på. Han var Ärligheten personifierad! En gång tog jag upp att jag utan problem kunde återanvända ett frimärke som

undgått stämpling. NEJ! sa Sten. Posten har gjort ett jobb och det skall de ha betalt för!

Sten var en ödmjuk, lågmäld, lite egensinnig personlighet. Åtminstone en gång trampade han Vätternrundan. Fast på en vanlig cykel, utan växel. Ibland fick jag brev från honom. De var präntade med reservoirstyck. Prydligt, snyggt, pedantiskt!

Via esperanto hade Sten kontakt med några i utlandet. Han deltog sällan i utländska E-arrangemang men gjorde dock några utlandsresor t ex till Abaliget i Ungern. Jag antar att Sten varit en pådrivande kraft för att hålla igång E-kursen i Örebro. Som jag upplever det, återstår ett fåtal orter där man bedriver

kursverksamhet i dag. Åtminstone Skövdeklubbens aktiva roll är ett minne blott.

Hade världen varit befolkad av människor av Stens kaliber hade den varit tryggare och mer behaglig för oss alla. Sten var fast övertygad om att det finns en Framtid för esperanto!

I min sorg över en förlorad vän/kamrat går min tanke också till Kirsten som mist sin Livspartner.

Tack Sten för de gångna åren och alla trevliga gemensamma upplevelser vi delat!

Bästa hälsningar
Elkore vin salutas

Gunnar